

Während de parlamentareschen Aarbechten um 2018er Gesetz gouf vu ville Säfte kritiséiert, dass d'Steiergeheimnis, wat d'Delaien ugeet, souguer, wéi gesot, nach iwwert der nationaler Sécherheet steet. Si sinn duebel esou laang. Ech selwer hunn deemools den Ausdrock benotzt vun enger „chape de plomb“ an ech kann dat nëmme widderhuelen.

Dobäi war, pour la petite histoire, eis Frilositéit an deem Beräich net ëmmer esou grouss: Ufank vum leschte Joerhonnert gouf et ee Moment, wou d'Lëscht vun de gréisste Contribuablen, hire Revenu impossible an de Montant vun de Steieren am Memorial verëffentlecht waren. Déi, déi virwëtzeg sinn, kënnen an de Memorial B kucke goe vum 7. Dezember 1923. Do fannt Der d'Lëscht vun de Contribuable vun 1922 an eng Partie Nimm, déi och haut nach bekannt sinn. Net oninteressant zu Zäiten, wou mer och weltwäit erëm iwwer e Cadastre des grandes fortunes schwätzen an iwwer eng Milliardäresteer.

Mee et muss een och gesinn, dass natierlech dat relativ schnell zougemaach ginn ass, warscheinlech ënnert der Influenz vun der Finanzplaz, déi sech deemools lues a lues profiléiert huet.

Här President, bei allen Delaien am Archivgesetz si mer der Meenung, dass se musse verkierzt ginn. Vu 50 op 30 Joer fir d'Archives publiques, déi am Paragraph 2 vum Artikel 16 opgezielt sinn, also Archiven am Zesummenhang mat der Sécherheet vum Land, juristeschen Affären, Strofdoten, oder vertrauleche kommerziellen oder industriellen Informatiounen.

Bei de Steiere sollt een eiser Meenung no den Delai vun 100 op 50 Joer erofsetzen. Dat wier an eisen Aen och e wichteg Signal no baussen. Et géif derzou féieren, dass mer hei fir méi Oppenheet an Transparenz suerge géifen an et géif eis an eiser Reputatioun och international a mengen Ae gutt zu Gesiicht stoen.

Och déi aner Delaien am Archivgesetz gradewéi d'Delaie fir den Zougang zum État civil wëlle mer reduzéieren.

3. Dépôt d'une proposition de loi par M. Franz Fayot

Exposé

A mir hunn an deem Sënn eng Proposition de loi ausgeschafft, déi ech och heimat, Här President, gäre géif offiziell deposéieren.

M. Fernand Etgen, Président de séance | Merci, Här Fayot.

8516 – Proposition de loi portant modification :

1° du Code civil ;

2° de la loi modifiée du 17 août 1918 sur l'archivage

4. Interpellation de M. Franz Fayot au sujet de la loi du 17 août 2018 relative à l'archivage (suite)

Exposé (suite)

M. Franz Fayot (LSAP), interpellateur | A wéi gesot, dës Proposition de loi ass natierlech och eng Invitatioun op den Dialog mat der Regierung an och eng konstruktiv Zesummenaarbecht, fir eeben dëst Gesetz iwwert den Archivage ze verbessern. Mir sinn eis bewusst, dass deem Text net all d'Problemer léist, mee, wéi gesot, et ass en Ustouss, en Denkestouss, fir d'Gesetz am Fong ze iwwerschaffen.

Här President, nieft den Delaien, déi mer wëlle verkierzen, fir se och an der Haaptsaach un déi vun eisen Nopeschlänner unzepassen, sollen och déi deels

schwammeg formuléiert Bestëmmungen am Gesetz gestrach ginn. Et geet, en premier lieu, ëm d'Atteinte excessive vun den Interêten oder dem Privatlewen.

Dozou sot souguer de Staatsrot 2018, dass déi Notioun op alle Fall passablement „flou“ wier an eng zimmlech grouss „marge d'appréciation“ géif loossen – wat en Doux euphémisme ass. An der Praxis gëtt dës Formulierung meeschtens esou restriktiv wéi nëmme méiglech interpretéiert an den Accès zu den Dokumenter bleift am Zweifel dann eeben zou.

Den Émgang mat perséinlechen Donnéeën ass oft ganz schwier, wann et ëm Drëttpersonen geet, déi an den Dokumenter erwänt ginn, och wann et net haaptsächlech ëm si geet. Et gëtt do eng grouss Ängstlechkeet – vläicht souguer e Mësstrauen –, dass den Abléck an Dokumenter kéint engem seng Privatsphär verletzen. Dat ass wierklech e Knackpunkt an där ganzer Diskussioun ronderëm den Accès zu den Archiven.

Eng rezent Jurisprudenz an enger Affär „Retter géint Thomas“, déi och an der Press relayéiert gouf, hält kloer fest: „Le droit au respect de la vie privée n'appartient qu'aux vivants.“ Et gëtt also net e Recht op Privatsphär, dat sech verierft op déi nächst Generatiounen. An et ass evident, dass dat natierlech e Frein oder e Blocage ass fir den Accès zu wichtige Dokumenter, déi d'zäitgenëssesch Recherche brauch, fir weiderzekommen an och fir eng incarnéiert Geschicht ze schreiwen.

Op deem Punkt wier et wichtig, d'Interpretatioun an d'Uwendung hei zu Lëtzebuerg vum EU-Reglement iwwert d'Protektioun vun den Donnéeën, d'RGPD, ze analyséieren an ze iwwerkucken. An anere Länner gëllt de Prinzip, dass gesetzlech Ausname méiglech sinn am Kader vun historiesche Recherchen. D'EU-Reglement gesäit explizitt dës Méiglechkeet vir. Dat wär an eisen Aen och fir Lëtzebuerg eng Iwwerleeung wäert.

An och do wär ech interesséiert, Är Meenung ze héieren, Här Minister. Mir sinn net der selwechter Meenung wéi dem CNPD säin Avis, deen do ganz wäit geet, dee wierklech seet, dass den Accès zu Archive kéint d'Interessen an d'Reputatioun vun den interesséierte Persounen, awer och vun hiren Nofaren u sech touchéieren an doduerch am Fong do eng gewësse Fermeture misst gemaach ginn. Mir sinn der Meenung, dass dat ze vill wäit geet an dass dat net konform ass zu enger gudder Praxis bei den Archiven.

Et ass an der Vergaangenheet virkomm, dass d'Nationalarchiven Nimm an Dokumenter geschwächt hunn. D'Erklärung war, dass dann an deene Fäll d'Proprietären, déi d'Dokumenter verséiert hunn, dat verlaangt hätten, woubäi awer net ëmmer esou evident war, dass dat effektiv och de Fall war. Mee och hei gesäit een iwwert d'Application à la lettre vum Gesetz och eng gewësse Kultur an eng gewësse Philosophie, wéi mat esou Demanden ëmgaange ginn ass.

Op alle Fall ass et kloer, dass anonymiséiert Dokumenter, ier de Chercheur se consultéiere kann, eng Behënnerung si fir d'wëssenschaftlech Aarbecht. Och de Conseil national des archives schreift am Zesummenhang mat der Praxis vun der Anonymisatioun, dass an deem Fall – an ech zitieren –, „le dossier soumis au chercheur n'était plus à considérer comme une archive intégrale permettant une recherche tant soit peu sérieuse.“

Eng Kritik, déi och de Chercheur a Professer vum C²DH Benoît Majerus rezent an engem Artikel am Land formuléiert huet, wouran e sech eebe géint déi Praxis do wiert a wouran e seet, dass, insbesonnesch wann et ëm wichtige Acteure geet vun enger Episod an der Geschicht, deenen hiren Numm gestrach gëtt,

dat zu enger desincarnéierter Geschicht féiert, déi dat Ganz natierlech ..., déi u sech d'Kontextualiséierung an och den Approfondissement vun der Geschichtsschreiwung schwierig mécht.

Et wier do scho gehollef, wa mer géifen zu Lëtzebuerg wéi an anere Länner en Ennerscheid maachen tëschent der Consultatioun vun Archiven engersäits an hirem Gebrauch an enger Publikatioun anerersäits. Wichtig ass, wann de Chercheur e kompletten Zougang zu den integralen Dokumenter kritt, dass en herno seng Responsabilitéit hält, wat de Respekt vu Perséinlechem ugeet. Dat kann dann an enger Déclaration de recherche festgehalte ginn, déi den Historiker ënnerscreift.

An eis Proposition de loi gesäit dofir och d'Aféierung vun esou enger Déclaration de recherche vir, wéi et se zum Beispill an der Belsch gëtt. Dës géif der Realitéit vun der Recherche besser Rechnung droe wéi d'Notioun vun der Atteinte excessive à la vie privée, déi fir de Moment am Artikel 17 (4) vum Gesetz steet. Et geet drëms, kloerzestellen, wat dem Historiker seng Rechter, awer och seng Flichte sinn, wann en an engem Archiv d'Fong benotzt fir seng historiesch Aarbecht.

Sënnvoll wier et och, am Gesetz eng prezis Prozedur virzugeséi fir d'Deklassifikatioun vun Dossieren, fir dass dës Dossieren kënnen vun de Ministère bei d'Nationalarchiv eriwuer verséiert ginn. Och d'Méiglechkeet vun enger Ouverture anticipée vun engem Fong sollt, esou wéi dat a Frankräich ass, am Gesetz verankert ginn. Des Weidere sollten all déi Dossieren, zu deenen engem Chercheur schon den Accès accordéiert gouf, op Demande och fir aner Chercheuren accessibel gemaach ginn, ouni dass si d'Prozedur eng zweete Kéier mussen duerchlafen.

Här President, e grouss Problem ass och d'Notioun vun der Durée d'utilité administrative, also d'Zäit, während där Dokumenter zum Beispill nach an de betroffenen Administratiounen oder Institutiounen benotzt ginn, soudass se dann nach net ënnert d'Archivgesetz falen. Dat klängt à première vue sënnvoll a pragmatesch, ass awer oft an der Praxis problematesch.

Zum Beispill ass d'Durée d'utilité administrative vun de Kadasterdokumenter aus der Zäit vum Zweete Weltkrich an am Zesummenhang mat der Shoah an der Spoliation des biens juifs hei zu Lëtzebuerg anscheinend nach net ofgelaf. Wat am Kloertext heescht, dass dës Dokumenter net ënnert d'Archivgesetz falen a se eeben och net oppen an zougänglech si fir d'Fuerscher, dat méi wéi 80 Joer nom Enn vum Zweete Weltkrich, dat trotz dem Wëlle vu successive Regierungen, d'Recherche historique iwwert dat Thema ze féieren an ze encouragéieren als Deel och vum Kampf géint den Antisemitismus, an och trotz dem Accord vum Staat mat dem Consistoire israélite, an deem och déi onofhängeg Recherche an den Accès op déi betreffen Dossieren an den Nationalarchiven explizitt ernimmt ginn.

Dir gesitt, hei gëtt et eng Tensioun, iwwert déi een definitiv muss schwätzen. Dës Praxis verstéisst géint fundamental demokratesch Prinzipien, entre autres d'Recht vun all Bierger an enger demokratescher Gesellschaft op Transparenz, wat déi administrativ Akten an Decisiounen ugeet.

Här President, de Rapporteur vum 2018er Gesetz, den André Bauler, huet a sengem Rapport betount, dass – an ech zitieren en –, „e fräien Zougang zu den öffentlichen Archiven essenziell ass an enger demokratescher Gesellschaft, fir d'Transparenz vun den öffentlichen Institutiounen ze garantéieren. D'Archiven ënnersëtzen an alimentéieren den öffentlichen